

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3466/2022. (XII. 6.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, dr. Karsai Dániel ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.635.007/2021/6. számú másodfokú végzésére és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a magyar-ausztrál kettős állampolgárságú indítványozónak az Ausztráliában kötött házasságából 2019-ben gyermeke született. Az indítványozó a gyermek ausztrál állampolgárságú édesapjának előzetes értesítése nélkül 2021. január 19-én Magyarországra indult a gyermekkel, ahol keresetlevelet nyújtott be a házasság felbontása iránt, amely eljárás jelenleg is folyamatban van. Ausztráliába többet nem tért vissza, azóta Magyarországon él a gyermekkel. A gyermek édesapja azt kérte a bíróságtól, hogy rendelje el a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyére, Ausztráliába történő visszavitelét.
- [3] 1.2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú elsőfokú végzésében megállapította, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye az elvitelt közvetlenül megelőzően Ausztráliában volt (ezt az indítványozó sem vitatta), az édesapa az ausztrál jog szerint az elvitel időpontjában szülői felügyeleti joggal rendelkezett a gyermek tekintetében és azt ténylegesen gyakorolta, továbbá sem előzetesen, sem utólag nem járult hozzá a gyermek elviteléhez.
- [4] Az ügyben a bíróság szerint nem áll fenn a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. év október 25. napján kelt szerződés (kihirdette: 1986. évi 14. törvényerejű rendelet; a továbbiakban: Hágai Egyezmény) 13. Cikk *b*) pontja szerinti olyan ok, amely a visszavitel elrendelésének megtagadását indokolná. A bíróság rámutatott, hogy „a kérelmező alkoholizálása, az oldalán esetlegesen fennálló életvezetési problémák, valamint a szülői viselkedésmintában megmutatkozó, lehetséges hiányosságok, valamint a kérelmezettel, és a gyermekkel szembeni magatartása a szülő nevelési alkalmasságát befolyásoló tényezők, amelyek a szülői felügyelet rendezése iránti eljárásban értékelhetők. A [...] kérelmezőt nem megfelelő apaként feltüntető hivatkozása önmagában a visszavitelnek a Hágai Egyezmény 13. Cikk *b*) pontja szerinti megtagadására nem ad alapot.” A bíróság szerint az indítványozó csak állította, de nem bizonyította, hogy a körülmények „mindkettőjüket, de elsősorban a gyermeket jelentősen traumatizálták”, illetve az indítványozó

ilyen tartalmú bejelentéssel nem élt a hatóságok felé, és a gyermek orvosi kezelésre sem szorult. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a muszlim vallású édesapa családjának és vallási közösségének szokásai miatt a gyermeket illetően szóba jött a nemiszerv-csonkítás lehetősége is. A bíróság megállapította, hogy az indítványozó nem tett hivatalos lépéseket ezzel kapcsolatban, és az ausztrál törvények kifejezetten tiltják az ilyen beavatkozást.

- [5] A visszavitel elrendelésének megtagadására okot adó feltételeket a bíróság szerint az indítványozó csupán állította, de azokat az elsőfokú végzés értelmében „a bíróság többszöri, a személyes meghallgatás eredményeként őt terhelő bizonyítási érdekről történt tájékoztatására sem bizonyította, ezért a kivételes jelleggel alkalmazandó feltételek fennállása nem volt megállapítható. A kérelmezett által a bírói tájékoztatást követően csatolt okirati bizonyítékok, fényképfelvételek, a hangfelvételekről készült leírás, édesanyja és testvére tanúvallomása a megtagadási okok fennállásának igazolására nem alkalmasak és a kérelmezett által indítványozott további – szakértő kirendelése, a környezettanulmány beszerzése – bizonyítás még elrendelésük esetén sem szolgáltat bizonyítékot ennek megállapítására.”
- [6] A bíróság megállapította azt is, hogy az indítványozó és a gyermek számára biztosított a korábbi közös életterületükön szolgáló utolsó, közös tulajdonú házastársi ingatlanba való visszatérés. A gyermek édesapja az indítványozó és a gyermek indokolt szükségleteinek teljesítését is vállalta az indítványozó munkába állásáig. Az indítványozó és a gyermek ausztrál állampolgárságára tekintettel szükség esetén mindketten jogosultak a szociális háló keretében az ausztrál állampolgárokat megillető támogatásokra.
- [7] Mindezek alapján a bíróság – nyomatékkal hangsúlyozva, hogy a gyermek visszavitelének elrendelése nem azonos a szülői felügyelet tárgyában való döntéssel, és az nem eredményezi a gyermeknek az édesanyjától való elszakítását – elrendelte a gyermek visszavitelét a szokásos tartózkodási helyére, Ausztráliába.
- [8] 1.3. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.635.007/2021/6. számú végzésével az elsőfokú döntést – a teljesítési határidő megfelelő módosításával – helybenhagyta. A bíróság rámutatott arra is, hogy az indítványozó „csak a második, a 2021. július 9-i személyes meghallgatáson hivatkozott először a gyermek női nemi szervének megcsonkításával kapcsolatos eljárásra, mint a gyermeket veszélyeztető tényezőre, megjegyezve, hogy azt maga sem állította, hogy akár a kérelmező, akár a családja konkrétan, a felek gyermeke kapcsán a fenti szertartás jövőbeni elvégzését akár csak kilátásba helyezte volna [...]. Minderre is figyelemmel önmagában a kérelmező által gyakorolt vallási kultúra egyes – illegális – elemeire való kérelmezetti hivatkozás a kérelmező terhén nem értékelhető.”
- [9] 1.4. A felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzésében a másodfokú döntést – a teljesítési határidő megfelelő módosításával – hatályában fenntartotta. A Kúria mindenekelőtt megállapította, hogy az indítványozó „anyagi jogi jogszabályhelyek megsértésére hivatkozott, azért a Kúria eljárásjogi jogszabálysértést nem vizsgálhatott. Így nem vizsgálhatta a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó jogszabályhely [Pp. 279. § (1) bekezdés] megsértését” (Indokolás [33]). „Az anyagi jogszabályhely megsértése akkor valósul meg, ha a bíróság az abban előírt feltételeket nem vizsgálja. Az viszont, hogy a lefolytatott [...] bizonyítási eljárás eredményeként milyen következtetésre jut, a bizonyítékok mérlegelése [Pp. 279. § (1) bekezdés] körébe tartozik.” (Indokolás [40])
- [10] Rámutatott a Kúria, hogy a „gyermek elvitelét megelőző körülmények, a kérelmező állított életvezetési problémáinak vizsgálata nem a jelen, hanem a szülői felügyelet rendezésére irányuló eljárás tárgya, ahol a szülő nevelési alkalmassága körében vizsgálendő” (Indokolás [41]). Kifejtette emellett, hogy a „visszavitel nem értelmezhető szűkítően, a megsértett szülői felügyelet helyreállítása ugyanis nem a szülő korábbi életének vissza rendezésére irányul, hanem arra, hogy a gyermek visszakerüljön a megszokott és ismert környezetébe, azaz a szokásos tartózkodási helyére”, és a visszavitel nem jelenti a gyermeknek az édesanyjától való elszakítását (Indokolás [42]). A Kúria végezetül hangsúlyozta, hogy „elfogadhatatlan a gyermek bántalmazása, számára fizikai, lelki sérelem okozása”, ha tehát a gyermek nemi szerve csonkításának akár csak a lehetősége is felmerülne, a visszavitel meg kellene tagadni (Indokolás [45]). Jelen ügyben azonban a bíróság tényleges és reális veszélyt nem tartott megállapíthatónak. Hangsúlyozta, hogy az indítványozó semmilyen jelzéssel nem élt az ausztrál gyermekvédelmi hatóságok felé, továbbá „a jelen eljárásban az első érdemi ellenkérelmében (5. számú ellenkérelem), a meghallgatásán (9. számú jegyzőkönyv), a részletes nyilatkozatában (11. számú beadvány) erre nem hivatkozott” (Indokolás [46]). Nincs tehát jogi akadály annak, hogy a kérelmezett a gyermekkel együtt visszaköltözzön a szokásos tartózkodási hely országába.

- [11] 2. Az indítványozó ezt követően benyújtott alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a bírói döntés végrehajtása azt is eredményezheti, hogy a gyermeket elszakítják tőle, „holott a gyermek mindenképp az álló érdekében jelenleg az áll, hogy az édesanyja nevelése és gondozása alatt maradjon, Magyarországon, ahol immáron másfél éve él, a környezetébe sikeresen beilleszkedett”. Az indítványozó állítása szerint a bíróságok ellehetlenítették a bizonyítást az eljárásban, ezért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga. Sérelmezte, hogy indokolás nélkül mellőzték a bizonyítási indítványait, nem rendeltek ki igazságügyi pszichológus szakértőt annak a kérdésnek a vizsgálatára, hogy a visszavétel milyen hatást gyakorolna a gyermek testi, lelki fejlődésére, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyoldalúan, kizárólag az egyik fél javára értékelték. A bíróságok gyakorlatilag nem folytattak le olyan, a gyermek érdekében feltárására irányuló vizsgálatot, bizonyítást, amiből megállapítható lenne, hogy a visszavétel veszélyt jelent-e a gyermekre. Az indítványozó szerint a bíróságok nem fogadhatták volna el a gyermek édesapjának a nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy nem fogja alávetni a gyermeket nemiszerv-csonkításnak, azt is vizsgálniuk kellett volna, hogy az ausztrál gyermekvédelmi szervek milyen védelmi intézkedéseket tudnának a gyermek érdekében fogatosítani, adott esetben meg tudnának-e akadályozni egy ilyen beavatkozást.

II.

- [12] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [13] 2. A Hágai Egyezmény érintett rendelkezése:

„13. Cikk Az előző cikkben foglalt rendelkezések ellenére a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve nem köteles elrendelni a gyermek visszavételét, ha az azt ellenző személy, intézmény vagy más szerv bizonyítja, hogy
[...]
b) a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára.”

III.

- [14] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben érkezett: a másodfokú végzést az elektronikus letöltési igazolás szerint 2022. május 11-én vette kézhez az indítványozó jogi képviselője, a panaszt pedig 2022. június 27-én nyújtották be. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt nemperekes eljárás kérelmezettjeként érintettnek minősül. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [16] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a gyermek visszavételét alaptörvény-ellenesen lefolytatott eljárásban rendeltek el); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az első- és a másodfokú bírósági végzésre kiterjedő hatállyal.

- [17] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [18] A hasonló tárgyú – jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavételére irányuló eljárásban hozott bírói döntést vizsgáló – 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat kimondta: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményéből a bíróságoknak az a kötelezettsége fakad, hogy a gyermek érdekeit a lehető legszélesebb körben tárják fel és ehhez a gyermek jogellenes elvitele ügyében folytatott eljárásban az összes lehetséges, a felek által felajánlott bizonyítási eszközt igénybe vegyék annak érdekében, hogy a kiskorú gyermek kiemelten védett érdekeit nyilvánvalóan és egyértelműen megállapíthatóvá tegye a bíróság számára” (Indokolás [70]). A 3216/2020. (VI. 19.) AB határozat ennek nyomán szintén érdemi vizsgálatot igénylő kérdésnek tekintette, hogy „a bizonyítási eljárás – különös tekintettel a gyermekek érdekeinek kiemelten védett érdekeire – teljeskörűen zajlott-e le, a bíróságok igénybe vettek-e minden lehetséges bizonyítási eszközt és különös figyelemmel voltak-e a gyermekek érdekeinek felderítésére” (Indokolás [22]).
- [19] Jelen ügyben az indítványozó arra hivatkozott és azt sérelmezte, hogy a bíróság – indokolás nélkül – elutasította a szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát, és emiatt, illetve általánosságban sem vizsgálta megfelelően, hogy az Ausztráliába történő visszavitel veszélyt jelent-e a gyermekre. Ezért a fent idézett ügyekkel összhangban ebben az ügyben is megállapítható a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéteye.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján külön befogadási eljárás lefolytatása nélkül érdemben bírálta el az ügyet.

IV.

- [21] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [22] 1. A tisztességes (méltányos, kiegyensúlyozott, *fair*) eljárás „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95]. A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [23] Amint arra az Alkotmánybíróság fentebb már utalt, korábbi döntései szerint a jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavételére irányuló eljárásban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményéből a bíróságoknak az a kötelezettsége fakad, hogy a gyermek érdekeit a lehető legszélesebb körben tárják fel, és ehhez a gyermek jogellenes elvitele ügyében folytatott eljárásban az összes lehetséges, a felek által felajánlott bizonyítási eszközt igénybe vegyék annak érdekében, hogy a kiskorú gyermek kiemelten védett érdekeit nyilvánvalóan és egyértelműen megállapíthatóvá tegye a bíróság számára {3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [70]}. Az Alkotmánybíróság szerint az ilyen típusú eljárásokban a gyermekek érdekei feltárásának elmaradása általában sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot {3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [64]}.
- [24] Jelen ügyben is hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen

soha nem küszöbölhető ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [25] A bíróságok a szabad bizonyítás elve alapján járnak el, és a bíróságok „mérlegelési jogkörébe – bizonyítandó tények, bizonyítási eszközök igénybevétele – tartozó döntések” felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége {3290/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [17]}. A „tisztesseges eljáráshoz való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy nem jár el negyedfokú bíróságként –, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [26] Az Alkotmánybíróságnak ennek alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a gyermek érdekei feltárásának a követelménye – különös figyelemmel az indítványozó által előterjesztett bizonyítási indítványokra – teljesült-e a vizsgált eljárásban. A bíróság által a bizonyítékokból levont következtetések helyessége azonban nem tárgya a tisztességes eljáráshoz való jog alapján lefolytatott vizsgálatnak.
- [27] 2. Annak megállapítása érdekében, hogy a bíróságok a gyermek visszavételére irányuló eljárásban megfelelően széles körben vizsgálták-e a gyermek érdekeit, az Alkotmánybíróság áttekintette a meghozott bírósági döntések indokolását.
- [28] A bíróság a tényállást a felek személyes meghallgatása, a tanúk vallomása, valamint a becsatolt iratok alapján állapította meg. A bíróságok elsődlegesen részletesen megvizsgálták azokat az objektív körülményeket és feltételeket (szokásos tartózkodási hely, elvitel jogellenessége, szülői felügyelet tényleges gyakorlása), amelyeket a nemzetközi és a hazai szabályozás is megkíván a gyermek visszavételére irányuló eljárásban.
- [29] A bíróságok ezt követően azt a kérdést is elemzésnek vetették alá, hogy a Hágai Egyezmény 13. cikk *b)* pontjába foglalt, a gyermek visszavételét akadályozó körülmény fennáll-e.
- [30] Az indítványozó érveinek jelentős része a gyermek édesapjának nevelési alkalmasságára vonatkozott. A bíróságok ezzel kapcsolatban rámutattak, hogy az indítványozó az ausztrál gyermekvédelmi szerveknél nem élt semmilyen jelzéssel, a gyermek korábbi traumatizáltságát – amely orvosi kezelés nélkül megszűnt – csak állította, de nem bizonyította. Egyebekben pedig indítványozó által a gyermek édesapja tekintetében állított esetleges életvezetési problémáinak a vizsgálata, az édesapa nevelési alkalmassága a szülői felügyelet rendezésére irányuló eljárás tárgya lehet majd, az a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyére történő visszavételét nem érinti.
- [31] A bíróságok hangsúlyozták, hogy a visszavétel elrendelése egyáltalán nem jelenti az indítványozónak a gyermektől való elszakítását. Nincs jogi vagy más akadálya annak, hogy a kettős állampolgár indítványozó a gyermekkel együtt visszatérjen a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti országba, Ausztráliába.
- [32] Az indítványozó és a gyermek lakhatása, ellátása a bíróságok megítélése szerint Ausztráliában biztosított azzal, hogy a „visszavétel kötelezettsége nem értelmezhető akként, hogy a gyermekeket feltétlenül ugyanazon lakásba kell visszajuttatni” (Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú végzés, 7. oldal). Az indítványozó tehát nem köteles feltétlenül a korábbi, közös tulajdonú ingatlanba visszatérni.
- [33] Az indítványozó leg súlyosabb érve a gyermek Ausztráliába történő visszavitele kérdésében az a felvetés volt, hogy a gyermek édesapja olyan vallási közösség tagja, amely közösségben szokás a leánygyermekek nemi szervének csonkítása. Mivel ez kétségkívül megalapozhatja a Hágai Egyezmény 13. Cikk *b)* pontjában rögzített kivétel szabály alkalmazását, a bíróságok a gyermek biztonságának elsődlegességét hangsúlyozva mindhárom fokon vizsgálták, hogy a gyermek testi integritása veszélybe kerülhet-e az Ausztráliába való visszatérése esetében. A végzések indokolása alapján több körülmény együttes fennállása miatt nem tartották ténylegesnek és reálisnak ezt a veszélyt:
- Ausztráliában büntetőjogilag tiltott a nemi szerv csonkítása, és az állam fellép ez ellen;
 - az indítványozó nem élt semmilyen jelzéssel az ausztrál gyermekvédelmi hatóság felé;
 - az eljárásban elsődlegesen az édesapa életvezetési problémáira hivatkozott, csak a második meghallgatáson említette a nemiszerv-csonkítás veszélyét, azt azonban ekkor sem állította, hogy a gyermeke tekintetében kilátásba helyeztek volna ilyen beavatkozást;
 - a gyermek édesapja nyilatkozott róla, hogy nem hagyja ilyen beavatkozást, mert elutasítja az ilyen szertartásokat, és önmagában az általa gyakorolt vallási kultúra egyes – illegális – elemeire való hivatkozás nem értékelhető a terhére.

- [34] Ami az indítványozó által előterjesztett bizonyítási indítványok kezelését – elutasítását – érinti, a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint az indítványozó az eljárásban az „édesanyja és testvére tanúkenti meghallgatását, környezettanulmány készítését, valamint a testi, lelki károsodás vonatkozásában igazságügyi pszichológus szakértő kirendelését indítványozta” (Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.Pk.500.204/2021/24. számú végzés, 5. oldal). A fellebbezésében pedig azt sérelmezte, hogy „az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványa ellenére nem rendelt ki igazságügyi pszichológus szakértőt annak vizsgálatára, hogy a gyermeknek a kérelmezettől történő elszakítása a gyermek súlyos lelki károsodásához vezetne-e, illetve, hogy az Ausztráliába történő visszavitel a gyermeket testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtené-e számára, valamint nem szerzett be környezettanulmányt a kérelmezett magyarországi lakhelyéről” (Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.635.007/2021/6. számú végzése, 5. oldal).
- [35] A visszavitel megtagadásának kivételes feltételeit a kérelmezett köteles bizonyítani, a bíróság konklúziója szerint azonban az indítványozó a rá rótt bizonyítási kötelezettségnek – az őt terhelő bizonyítási érdekről való többszöri tájékoztatás ellenére – nem tudott eleget tenni. Az előterjesztett bizonyítékok a Hágai Egyezmény 13. cikk *b)* pontjában írt megtagadási ok fennállásának igazolására nem voltak alkalmasak, a további indítványozott bizonyítás pedig még elrendelése esetén sem szolgáltatathatott volna elegendő bizonyítékot a kivételszabály alkalmazásához.
- [36] Az indítványozó – amint azt a Kúria megállapította – felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos eljárásjogi szabálysértésre.
- [37] 3. A fentiek alapján megállapítható, hogy a bíróság a jogellenesen külföldre vitt gyermek visszavételét elrendelő döntésében az indítványozónak az alkotmányjogi panaszban is megismételt felvetéseire reagált, kifogásait körültekintően megvizsgálta. Megjelölte, hogy milyen bizonyítékokra alapította következtetéseit, és megindokolta azt is, hogy egyes bizonyítékokat vagy állításokat, hivatkozásokat miért nem tudott döntése alapjául elfogadni, illetve a bizonyítási indítványokat is mérlegelte. Az indokolás terjedelme nem fokmérője az eljárás tisztességességének.
- [38] A bíróság azt is részletesen bemutatta, hogy milyen indokok mentén nem látta alkalmazhatónak a Hágai Egyezmény 13. Cikk *b)* pontjában rögzített kivételszabályt, tehát, hogy a bizonyítékok alapján miért nem tartotta megállapíthatónak, hogy a gyermeket a visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtené számára. A bíróság mindhárom fokon kifejezetten foglalkozott azzal a konkrét – az alkotmányjogi panasz magját is képező – kérdéssel, hogy a gyermek testi integritása veszélybe kerülhet-e, ha visszatér Ausztráliába, de egységesen nemleges konklúzióra jutott.
- [39] Az Alkotmánybíróság rámutat ezzel kapcsolatban, hogy az indítványozó – bár a gyermek testi integritását érintő veszélyt állított – kizárólag a magyarországi lakóhelyre vonatkozó környezettanulmány elkészítését, illetve igazságügyi pszichológus szakértő kirendelését indítványozta, és fellebbezésében is ezek elmaradását kifogásolta. Az alkotmánybírósági panaszában is elsősorban a bíróság döntését kifogásolta, és nem utalt arra, hogy a bírósági eljárásban más bizonyítási indítványt is előterjesztett volna. A bíróság viszont azt állapította meg, hogy ezek az indítványozott bizonyítások még elrendelésük esetén sem lettek volna alkalmasak az állított megtagadási ok fennállásának igazolására. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme az Alkotmánybíróság megítélése szerint csak akkor merülhetne fel ebben a kontextusban, ha az indítványozó bizonyítási indítványa alkalmas lehetett volna az állított veszély alátámasztására, és ha a bíróság elutasító döntése a bizonyításra kötelezett indítványozót az egyetlen lehetséges bizonyítási eszköz igénybevételétől fosztotta volna meg [vesd össze: 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat]. Ez azonban jelen ügyben nem állapítható meg.
- [40] Az ügyben lefolytatott bírósági eljárással összefüggésben a fentiek alapján nem merült fel olyan körülmény, amely alapján az adott, konkrét nemperes eljárás keretei között és az indítványozó által felhozott érvek alapján a bizonyítási eljárás lefolytatásán keresztül az eljárás tisztességességének a sérelme megállapítható lenne.
- [41] Az Alkotmánybíróság e körben is nyomatékkal hangsúlyozza, hogy a bizonyítási eljárás lefolytatásának módjával szemben a bizonyítékokra vonatkozó értékelő tevékenység – a bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése – nem lehet alkotmányossági felülvizsgálat tárgya az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján. A „tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy nem jár el negyedfokú bíróságként –, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [40]}. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nem eredményezi az a körülmény, hogy az eljárás egyik résztvevője

szerint a bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokból téves következtetést vontak le {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az alkotmányossági vizsgálat ennél fogva nem ad lehetőséget arra, hogy – amint azt az indítványozó az alkotmányjogi panaszba foglaltak alapján lényegében indokoltnak tartaná – az Alkotmánybíróság egyes bizonyítékok (például a gyermek édesapjának tanúvallomása) figyelmen kívül hagyására és más bizonyítási eszközök igénybevételére, vagy esetleg hivatalból történő bizonyítás elrendelésére hívja fel a bíróságot, illetve, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán a bizonyítékokra vonatkozó értékelő tevékenység felülbírálatát elvégezze.

[42] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem állapította meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, és a Kúria Pfv.II.20.046/2022/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1670/2022.

